32-onii tariaabeledkel ba mal beledkeliin tukai Namiin TK ba SSSR-iin AKZ-iin batalsan togtooliigi olon tymen kolkoosçon ba emçiin azaltan saişaaza ugtamal tesebyydiigi abça baina

...ai byriin proliitaarnar negedegtii! Пролетарии всех стран соединяйтесь!

Buriaad-Mongoliin

YNEN

...K(b) namiin B-M. mozkom ba B-M. respyybl. TK bolon yiledber. ebleliin ... zebleliin emenees eder byri niitelegdene IX dygeer zilde garça baina.

1932 onii M A I 22 eder

№ 119 (672)

Zakika yne:
Sara byriin 1 tekerig. Alban gazaruudta 1 tek. 80 men. Gadaada ulasta—1 tek. 50 men. Dugaar neezeediin yne 5 menge

„B-M.Ynenii" koreenii aadris: Верхнеудинск. Центросоюзная 19 тел. № 2-25.

...amiin TK ba AKZ-iin togtooliigi bejelyylke zagsaalda şuud elsegtii

Nam ba zasagiin çukala zaabariiigi gyicedkejaa

...enee ederiin dugaarta 1932-onii ...abeledkeliin tukai Namiin TK,ba ...-iin togtooliigi bejelyylen gyi...eke bolon olon niitede şuud ...eryylkiin uçar BK (b) Namiin ...I. moziin komiteediin batalsan ...ool tolilogdobo.

...SR-iin AKZ ba BK(b) Namiin ...iin 1932 onii tariaabeledkeliin ...i gargasan togtooliigi olon niite...saitar nebteryylze, udka çanariini ...uulza, tyyn deerees kolkoosiin ...aldaa delgeryylke ba ene ziliin ...giigi bolzor dotor byrin gyiced...e, ugtamal tesebyydiigi garguul... bolon gabşagai azaliigi ulam de...ryylze kolkoosuudiigi emkidkel ...aza akuin talaar ulam bekizyyl... tula nam ba komsomooliin byke ...ki yyryyd bol bii kyce çadalaa ... emkiteigeer elsyylze, udaridaka ...adaliigi ulam saizaruulka uçartai. ...Yiledberiçenii eblelyyd bol nam ... zasagiin togtooliigi kotiin ergen ...n kedelmeriçen ba azalçan aradta ...guulka kedelmerde erke bişe ideb...ei orolcozo kedee nutag ba kol...osto karagalzan tasalalcaka brigaada ...eeke nam ba zasagiin gazariin tog...oliin ulas teriin udkiigi ileryylke ...katai kedelmeriçediin biçegiigi ...dee ilegeke jabadaliigi ergedkeze ...gacaata cag dotoroo kedelmerlesen ...a gadaaşaa garça kedelsen kedel...eriçediin dunda niitiin oilguulka ...kedelmeri jabuulka josotoi.

...Delgerengii zeblelte nimaagaar ...egen mereer kubaaka telebte orzo ...d tavaariigi noormoor kubaaka jaba...aliigi selgeke keregte beledkeke tukai namiin 17 dugaar konfereenciin togtooliigi bejelyylen gyicedkeke zamaar jabasan BK(b) Namiin teb komiteediin ba SSSR-iin AKZ—iin syyliin togtool bol kopiraaciin salbarinuudiin emene tuiliin jikeken zorilgo tabiza baina. Manii kopiraacanuud bol TK—iin Ogtiaabri sariin pleenymiin togtooliigi ba men kizkomiin şiidkeberinyydiigi zailaşa ygii sulaar gyicedkeze socaliisam baiguulaltiin jerenkii kurdabçalalaar geegdeze jabana.

Kopiraacanuud bol profsojuuziin bodoto tusalamzaar şine erke baidal dotoroo yrgedken jikedkesen tavaariin ergiltiigi eereçelke şine zorilgiigi bytemzetei gyicedkekiin uçaraa kedelmeriigee şinedken zasaka teempiigi jikedkeke ba **eesediingee kedelmeriiin turşalgiin yndese deere tariaa ba bişeçi kedee azaliin edleliigi naimaalka kolkoosiin naimaagi delgeryylke jabadalda kolkoosuudta tuslamza yzyylke ujalgatai baina.**

Nam ba zasagiin syyliin togtooloor sovkoosuud ba kamagiin tyryyn zirnotreestiin salbarinuudiin sovkoosuudta tuiliin kariuucalgatai zorilgo tokogdono. zaraka (kudaldaka) tariaanii ilyy zasiigi, jikedkekiin uçaraa **ulas gerendee tuşaaka zaraka tariaanii tesebiigi gyicedkeke ba ilyy gyicedkeed, yldesen tariaanlini kolkoos ba kolkoosiin geşyydiin medelde baika** gesen ene bolbol sovkoosiin kendete zorilgo, ba sovkoosiin kedelmsrçediin, agranoomiin ba aza akuigi erkilegçediin kedelmeriin ynen zaabari bolon nam ba provsojuuziin emkinyydiin ceke ujalga men bolno.

Niudargaçuud ba nam dotoroo surgaza oroson tedenii teleelegçed bolko baruunii beerenkiiçyyd bol tariaa beledkel ba kolkoosiin naimaagi delgeryylke tukai SSSR—iin AKZ—iin ba BK(b) Namiin TK—iin togtooliigi kyçendeni oruulka jabadalda ali bolkoor zeriçeke geke bojuu ene togtool bolbol kolkoosuudiigi emkidkeliin ba aza akuin talaar bekizyylkiin telee ba niudargaçuudiigi eceslen butacokikiin telee temeceke temecelde ton kyçetei tylkiyyr men bolko baina geze dakin dabtajaa. Uçar iimede, niudargaçuud ba namiin zergede bykii baruunii beerenkiiçyyd bolko tedenii teleelegçedtei eris temeceke jabadaliigi çangadkan ygii ene tyykete togtooliigi bejelyylen gyicedkeze bolkiin arga ygii bolno. Enyyntei negen kamta socaliisam baiguulza baigaa odoo yjede „ed tavaariin soliltodo" orko gedeg „zyynii" keterkei yzeltei eris temeceke keregtei.

Namiin teb komiteediin ba zasagiin gazariin togtool bol kolkoosuudiigi emkidkeliin ba aza akuin talaar bekizyylke jabadalda kyçete zebseg bolko ba bolşoviigiin 3 dugaar kabariin tarilgiin ilaltiin telee, urgaciin telee bolon zaraka tariaagi jikedkekiin telee temeceke jabadalda tylkiyyr men bolko tula arad zondo saitar oilguulka keregtei!

TK ba AKZ-iin togtooliigi saişaan kyiieeve

TK-iin ba AKZ-iin togtooldo kariuucaza baina.

Tarilgiin tesebiigi 91% dyyrgebe.
Kori. Doodo-kyrbiin somonii. Angir kotonii emçiin azalçad kabariin tarilgada erçemtei jabaza baina.

Main 14 nii eder Angiriin emçiin azalçad, byke kabariin tarilgiin tesebiigi 91% dyyrgezei.

Enyynees gadana, tus kotonii emçiin azalçad eesediingee kamtiin cuglaan deere 1932 onii tariaa beledkeliin tukai gargasan **Namiin teb komiteediin ba AkZ-iin aradiin zebleliin komisariaadiin togtooligi sonosozo, enyynii kariuu bolgon kabariin tarilgiin tesebiigi bolzor dotoroni ilyybçelen dyyrgeke, usalalgada kabaatai tariligiin gazaruudiigi byrin usalaza tarika ba jireke zonii paariin tesebiigi 2 ga ilyybçelen kagalkaar togtoozoi.**

Emçiin azalçad Angiriinkidaas zişee abaza, kabariin tarilgiin tesebiigi ilyybçelen dyyrgekiin koinoos erçemtei temecegtii.

Ynenii brigaada B. Ceveenli.

„Ulaan azalçan" arteelaas zişee abagtii.

Koriiin aimagiin Doodo-kyrbiiin somonii „Ulaan azalçan" geze kedee azaliin arteel bolbol, bolşoviigiin 3-dugaar tarilgiin kampaanida ton erçemtei beledkeze apreeliiin 27-nii ederees ekileze main 28-nii eder kyrtel dyyrgekeer teseblen tarilgadaa oroson azai.

„Ulaan azalçan" arteeliiin geşyyd bygede, odoo kabariin tarilgada gabşagaiçalaar bejee ujalgalaza, byke tarilgiingaa tesebiin 125 ga baisaniigi **ugtamal teseb nege ga nemeze abaad enyynees gadana tarilgaa dyyrgeke bolzor kojor konog uridçalan dyyrgekeer baina.**

Odoo main 18 nii eder „Ulaan azalçan" bol, byke tarilgiin tesebiigi 70% dyyrgeze „Ulaan azalçad" tarilgadaa, abasan kurdabçalalaa aldal ygii, byri erçemteigeer tarilgiin tesebiigi ilyybçelen dyyrgeze çadanaa.

Tarilgadaa geegdegçed, tyryyleze jabasan gabşagai ulaan azalçadaas zeşee abagtii.

Ynenii brigaada B. Ceveenii.

Kolkoosuudiin barilgiigi keregseleer darui kangaka

Kolkoosuudiin barilgiin kampaani bolbol jamar udka çanartai asaniigi manai „B. M. Ynenii" kuudasanda eceen bişe garasan baina şuu. Gebeç dakin nege dabtaza sanuulka uçar bolbol aradiin azakuin debzeketei kamta manai kedeegiin zizeken butarkai azal bolbol yndeseer kubilza ton şine suuritai tomokon azal bolzo baina. Iimede ilangajaa mal azaltai rajoonguudta socaliis mal azaliigi açag olzo bagatai ba bydyylig azalgatai josonoos, açag olzo jiketei bolbosorongui josotoi azalgada orozo baisan yje tula aduu maluudiigi nasan ba terel tereleeneni ilgaza azallakiin gadana dulaan ba dulaalsan baira baidalaar kangaka jabadal bolbol tuiliin jike kariuucalgatai asuudal men bolno.

Bidener bol mal azaliigi socaliis josoor bolbosoruulan kogzyylkede dulaan bairaar ba sain çimetei idee kooloor kangal ygii uridanii janzaar taliin kagdanda aduulaad tyyniigi debzyylze jaabaç çadaka ygii ba ene bolbol bykende todorkoi baina josotoi.

Gadana gancakan maliin barilgiigi erkilkeer kizaarlaka bişe, kolkoosuudiigi negen gazaraa suurizuulkatai kamta tedenii dunda erdem sojoliin kegzelte ba sojol baidaliin baiguulalta geke metiin jaaç ygii çukala kemzeenyydiigi şiidkelceke josotoi baina şuu. **Zişeelebel**, kamtiin ugaaliin ger (baani) bolbosoroliin ger, kyykediin jaasli, niitiin kooliin ger, ba cengeldeke ger bolon kolkoosçodiin baira metenyydiigi baizaruulka zailaşa ygii baina. Tyynii caana kedee azaliin maşiina zebsegiin ba boro bodoliin bolon eldeb darkanii ambaar sarainuudiigi barika josotoi.

Ede bykii asuudaluud bolbol cem kolkoosuudiin barilgada kabaadaka asuudaluud men bolko ba enyyniigi kyçendeni oruulka jabadal bolbol kedeegiin namiin, soveediin ba olon niitiin emkinerees bolon kolkoosuudiin pravleeninaraas opiratiiv josonii ketelberiiigi zebeer jabuulkiigi deede zergeer crike tula ene kampaani tukai sanal bodoloo onobçotoi kurcaar tabiza, nam ba zasagiin gazaraar kolkoosçodiin urida tabigdaad baisan daabariiigi bejelyylen gyicedkeke tuiliin çukala baina.

„Ydaarnig" DKTUC-te raaportalaka dobtolgodo orobo.

Troiskocaabsk. Tus aimagta tarilga niiteer main 5-aas ekilbe. Ene engeregçe yjede kolkoosuud tesebee 10,5% ba emçiin azaltan 1,1% gyicedkesen baina.

Tarilgiin zagsaaltin tyryyn zergede kotiin dergedeki „Leeninii zam" geze kolkoos jabaza baina ene tesebee 30% gyicedkesen. Kiaagtiin adagiin somonii kolkoosuud tesebee 29%, cagaan usanii somonii kolkoosuud 26% ba emçiin azaltan 2,6% gyicedkezei.

Emçiin azaltanii ene tedyi kozomtoson uçar bol kedee gazaruudta niite-nebtereliin kedelmeri sulaas ba aimagiin emkinyydees operatiiviin josoor udaridaza çadaa ygii deerees bolzo. Aimagiin gazariin tasagta 5 somonuudaas oroidoo tarilgiin medee ygii, basa 4 somonuudaas emçiin azaltanii medee ogto ygii baina.

Aimagiin „Ydaarnig" geze sonin biçeg tuskai ceregte raaportalaka dobtolgodo orozo. Tus sonin bol tarilgiin tesebiigi kolkoos bykende emçiin azaltan bykende kyrgeke, Namiin teb komiteediin ba aradiin komisaarnariin zebleliin tariaa ba maka beledkel, tariaa makaar kudaldaa kiike tukai şiidkeberiiigi kolkoosçon ba emçiin azaltanda ukuulka meteer tarilgiin tesebiigi ilyybçelen cag bolzoroos urida gyicedkeke jabadaliigi emkilene. Odoo kedee gazaruudta kebleliin brigaadanuud garazai.

Nazaarov.

„Ulaan Baatar" talka ebesenii kantragtaaciigi 100% batalka gebe

K-Kuaacai. Arakiriin „Ulaan Baatar" komuuniin yrgen kural deere, odoo kabariin tarilgatai daşaramduulan, talka ebesenii şine urgaciin abtasanii kemzeegeer prolitaariin gerenigi kamgaalagça baatar ulaan ceregiin ba tedenii moridiin kool bolgon, odoo zilde talkanii 0,05% ba ebesenii 0,2% ekeer batalaad, Taşaagiin ba Ugdaanii kolkoosuudiigi socaliis meriiceede uriba.

Enyynees zişee abagtii.

B. G.

Kabariin tarilgiin çanar teempe kojoriin telee temeceke

Namiin TK ba AKZ-iin togtooliigi ugtamal tesebeer ugtaza, şuud bejelyylke

Tarilgiigi bolşoviigi teempeer dyyrgeke

Manai respyyblig dotoroo tarilgiin teempe josotoi kurdanaar jabaza çadaa ygii baina. Tarilgada garasan cag bolzor nileed ygii bolzo baibaçi byke respyyblig dotoroo tarilgiin tesebiigi ene main 17-nii ederiin medeenii josoor araikan 12,2% gyicedkesen baina. Iime teempeer koişodoo jaazaçi jabaza bolko ygii baina.

Kolkoosuud ene medeenii josoor kamta 14,0% ba emçiin azaltan 5,7%, gyicedkesen ba MTS 11,8%, gyicedkezei.

Tarilgiin zagsaalda tyryyn jabagçad gebel: Zakaaminii aimag 3613 gaa. tarisan juu tesebee 52,5% gyicedkesen, Koriiin aimag 6804 gaa tarisan juu tesebee 35,2% gyicedkesen, Jaruuniin aimag 5602 gaa. tarisan juu tesebee 21,6% gyicedkekesen. Ton buzagaigaar kozomtozo jabasan aimaguud M. Şiberiin tesebee arai geze 2,1% gyicedkesen Bargazanii aim. 2,4% ba Alairiin aim 4'4% gyicedkesen g. m.

Odoo zilde manai respyyblig dotor emçiin, azaltanii tarilgiin gazariin zişeete kemzeenii nilebel ygii baika baina. Uçar iimees manai nam zebleliin emkinyyd bol emçiin azaltanda çukala ankaraka josotoi baisan şuu.

Odoo ene medeegeer bol, emçiin azaltan tesebee araikan 5,7% gyicedkesen baina. Ene bolbol ene daruida emçiin azaltanda sanalaa tabikiigi erene. Men katuu daabaritai talaar ton buzagai sula jabaza baina. jere byke respyyblig dotoroo katuu daabaritan arai 74 gaa tarisan baina. Iime jabadal bol, nam zeblelyydees josotoi oportuniisma gargaza baisaniigi temdeglene. Katuu daabaritanda şuud kemzee abaza tariuulka josotoi.

Tarilgada kozomtozo jabasan emçiin azaltanda josotoi sanalaa tabiza tesebiigi gyicedkeke keregtei.

Tarilgiin teempiigi darui kurdabçalza bolzoriigi bogonikon cagta gyicedkeke jabadal bol nam, zebleliin kolkoos, sovkoosuudiin odoo ederiin çukala zorilgo men baina.

V.

Udaani ken oronov?

Ulaan Dansa.

1. Koriiin aimagiin Deede-Kyrbiin somonii kolkoosuud ba emçiin azaltan main 15 da tarilgiin tesebiigi 114,6% gyicedkebe.

2. Tynkenii aimagiin Cagaan-nuuriin somonii „BK(b) Namiin TK-iin" neremzete arteel bolbol main 17-nii eder tarilgiingaa tesebiigi 100% gyicedkebe.

3. Ekired-Bulgadiin aimagiin Bazein „Şine Azal" geze komuuna main 15 da tarilgaa dyyrgebe. Angarstroin foondodo 2 ga tesebees ilyy tariba.

Tarbagatain MTS-te ezegyi jabadal ergelzelseer baina

(Telegraamaar)

Deede-Yde Tarbagatain MTS main 4-de tarilgada oroson bygeed, kedelmeriee narinaar emkilke jabadal sula baina. MTS-iin teseb main 17 nii ederiin medeegeer Tarbagatain som. zeblelde 46% gyicedkesen MTS-iin traagtaraar 61% gyicedkesen baina.

Ezegyi ba kariuucalga ygii jabadal baisanaas traagtaraa ebdeke jabadal bii, azaliin byteece ton baga baina. Basa yldeesen kajagdasan gazariigi dakin kagalaka jabadal yzegdene.

MTS bol kolkoosiin azaliigi şinedkeke tebiin udaridagça bolzo çadaa ygii. Enyynii gol şaltagaani bol, namiin yyriin kedelmeriiin sulaas, ba Tarbagatain bolon Desiaatnikoviin yiledberiiin tasaguudta namiin emkidkegçed ygii odoo kyrtele ygii baina.

Kynaliin tasag buzagaigaar kozomtono. Namiin geşyyn Cirkoov gegçe tasaldasaniigi usadkaka jabadalda namiin yyrees tusalamza abana ygii ba MTS bol brigaadada operatiiviin udaridalga egene ygii g. m. dutuu zyilyyd baina.

MTS-iin byke tasaguudaas tarilgiin medee jike sula orono. Byke tylişeni oroi 3 ederte kyreke baina. Niite nebtereliin kedelmeri ilangujaa sula—muu tabigdasan Traagtariin zolooçod kedelmeriiin kemzeegiigi sainaar medeke ygii ba eneni tylişe tyrkike toso, çanar zergiigi karaada abal ygii zokiougdoson baina.

Ede byken bol namiin yyriin kedelmeri „eeree bytekiin" josoor jabaza baisaniigi gerçelne. Aimagiin namiin komiteed MTS-iin kedelmeride tusalamza kyrgedeg ygii, men kedeegiin yyryydees brigaadanuud tusalamza abadag ygii baina.

MTS iin yyriin kedelmeriiin teseb nek. Staalinii zurgaan zyilyydiigi gyicedkekeer zokioogdoson bolboçi, eneni caarasan deere yldene.

Aimagiin komiteed ene daruida MTS-teişe niuuraaraa karaka josotoi. Kelesençediin eblel tarilgiin gazar deere sojol—niitiin kedelmeriigi sainaar tabika josotoi baina.

Babuurov.

Tarilgiin medee.

Erkim-Zakaamin aimag. Adag-Bargazan aimag.

engeregçe zilde 21,872 ga	Main 20-nii eder	Ene zilde 68,088 ga

Gaz. Tar. Ar. Kom. medeegeer

№ №	Aimaguudiin nere	tarigdaad baisani (geegtereer) kolkoos	emçiin	katuu daabaritan	sovkoos, kopkoos	kamta	% %
1	Aga	—	—	—	—	—	—
2	Alair	1912	—	—	—	1912,0	4,4
3	Bargazan . .	256	14,0	—	—	270,0	2,4
4	Bookon . . .	4839	—	—	—	4839,0	14,1
5	Deede—Yde . .	14358	1015	52,0	220,0	15477,0	26,2
6	Jaruuna . . .	1128	379	7,0	23,0	1537,0	31,5
7	Zakaamin . .	3053	502	52,0	18,0*)	3613,0	52,5
8	Kabaan . . .	2955	672	—	—	3587,0	15,6
9	Kiaagta . . .	3908	363	17,0	—	4288,0	8,9
10	M—Şiber . .	4141	33,0	—	—	4174,0	9,2
11	Selenge . . .	12282	566	42,0	167,0*)	13029	35,0
12	Kori	6159	632	13,0	35,0*)	6804,0	35,2
13	Tynken . . .	834	99,0	—	—	933,0	6,9
14	Ekired—Bulgad	6958	666	—	—	7624,0	29,9
	Kamta	63642	3880	183,0	463,0	68,088	17,9
	Enyynees MTS-uud	—	—	—	—	13167	14,0

Azaglalta: Aga, Baunta ba Koito Baigaliin aimaguudaas medee abtaa edii. „Sovkoos, kopkoos" gesen keseneg dotor odoor temdeglesen toonuudta alban gazaruudta ba emkinyydiin tarilga orolcobo.

Usan zam deere

Usan zamiikin bolbol, zamiin aradiin komisariaad nek. Andreejeviin zakiraltiigi saişaan abça bejelyylegten!

S S S R-iin Zamiin aradiin komisariaad nek. Andreejeviin gargasan tuskai zakiraltiin josoor bolbol 1932 onii main 20-nii ederees avguustiin 1 boltolo usan zamiin traansportnuudta erkim sain parakood, priistani ba poortonuudiin meriiceenii byke kolboonii negedygeer koonkyrs erkilegdekeer sonoskogdoson baina şuu. Ene koonkursada erkim sainaar kabaadaza tyryylegçediigi şagnakiin tula usan zamiin aradiin komisariaad bolbol 200000 tekerig toliloson baina.

Uçar iime deerees Selenge merenii usan zamiin Deede—Ydiin priistani bolbol tus koonkursada kabaadan orolcozo, erkim sain parakood, priistaniin baiguulalta ba poortiin koinoos temeceke temeceliigi bolşoviigiin kurdaar çangadkaza, kedelmeriçed ba arad niitiin dunda nebtereliin kedelmeri, socaliis meriicee cokidosoto gabşagaiçalga meetediigi nen yrgeneer jabuulza nek. Andreejeviin zakiraltiigi bejelyylen gyicedkeke josotoi.

Usan zamiikin koonkursiigi saişaan kylieeze abkiin orondo karin zamiin ketelberilegçediin zygees jike bydyyligeer kandaza baina, gebel „Ene koonkursada Voolgo ba Kaama geke metiin jike jike merenii usan zamiin poortonuud kabaaduuzan, manda jamar kereg bii" geke metiin ygenyyd garasan baika juma. Ene bolbol ogto bolosogyi zyil ba iime oportuniis yzel bodoluudiigi kair nair ygii butacokizo ygii kiike keregtei.

bel, „Bolnaa" geze parakood 14 cag azal ygii zogsoson baina. Tyynçelen „Bolşoviig" bolbol tosodoko zyiliin dutamagaas cagaas ilyy zogsobo, bişeçi parakooduud ba baarzanuud jabakajaa kamta zasabarida oroson baika jum. Ede todorkoilolgonuud juuniigi karuulnab gebel, zasabariiin tasag ba mikaanigiin darkanii gazaruudta ezegyi jabadaliin baisan kedelmeride ezegyigeer kandasaniigi gerçelene.

Parakooduudiin azal ygii zogsoko jabadal bolbol kargui zamiin tesebiigi bolzor dotoroo gyicedkeke jabadalda aikabtar jike saad uçaruulka zyilni men bolko tula usan zamaikin ba ilangajaa zamiin dergedeki gurbalzan emki bolbol, kedelmeridee ezegyi kandaka jabadal, parakooduudiin azal ygii zogsokotoi ba azakuin toocoogi nezeed parakooduudta bolon baarzanuudta erkilkiin koinoos daiçalan temeceke josotoi.

Enyynii koinoos temecekedee gancakan nek. Staalinii 6 zyiliin tyykete zaabarinuudiigi negençi dutuu ygiigeer bodoto azal kereg deereni bejelyylze çadaka keregteigi martaka ygii baina.

D. Z. D.

Kolkoosiin barilgada kurdaar yyskeze baina

Kilogo-Kuaacai. Badda Kysegeetiin somonii „suranzan" geze kolkoos bolbol negen gazarta suurizakiin teleenee temeceliigi kurdaar jabuulza baina gebel men gazaraa 2500 modo gyiced çireze buulgaad, tyyndee 10 darkaçuudiigi kedelmerilekiigini oruulza, men 4 kynyydiigi modonii kireedelgede gargasan baina. Ene kolkoos mete beledkeliin modiigi cem çreed gadana barilgiingaa kedelmeride oroson kolkoosuud jike eceen baika tula zişee abagtii.

33—teseb.

Azakuin toocoogi çangadkaka.

Parakooduud bolbol jabaza ekilsenees koişo dutuu dundanuudiigi gargakaar zabdaza baina şuu. Zişeele

Kədəə nutagdaki namiin kədəlməriiigi yndeseereni şinədkeke

Syylşiin kojor ziliin torşo dotor Buriaad Mongol ulasiin kədəə nutaguudiin namiin emkinyyd bol kədəlmrçən, kolkoosçon, nutagiin yndesetenii (buriaaduud) talaar oloşoron əsəzə əəsədiingəə ulas təriin yzel surtaliin kemeezgi byri deeşeni debzyylze ba ʻeldebiin bəərənkiiçyydtei kair gam ygii temeceze, emkidkeliin talaar saitar bekizesen, nileed jikeken ilaltatai baina.

Buriaad ulasiin ygiitei dunda çadalta aradiin 70% kolkoosto elsesen ba byke urgaca kuriaagdaka gazariin 72% mən kolkoosto orzoi, şine şine sovkoosuud, MSS, MTS baiguulsan, dunda, deede surguuli baiguulsan, surguuliiin nasanii byke kyykediin 25% bygediigi ekin surgaka jabadalda kabaadasan, şine latiin ysegte şilzen orko jabadalda beledkesen ba bişe bişe çukala kemzeenyyd bolbol enyyniigi todorkoi gereçelze baina.

Ede ilalta dabasan baikatajaa negen kamta Buriaad ulasiin namiin emki bol nileed olon duţuu dunda ba aldagdal geegdeltei (enyyn tukai BK(b) namiin moziin 9 konfereenciin togtool dotoroo temdeglegdesen baina) gebel jərənkiidəə iime baina: a) mal azaliin probleemiigi sulaar şiidkesen, b) gazariin refoormiigi oroitozo jabuulsan, c) yrgelziin kolkoos baiguulaltiigi 1931-32 onii niuurta gyicedkeke gesen ynendee „zyynii“ yzel gargasan, ç) kolkoosuudiigi emkidkeliin ba aza akuin talaar bekizyylke tukai dutamag kədəlməri jabuulsan ba əmçiin azaltanii dunda jabuulka kədəlməriiigi keregseesen ygii geke mete bolno.

Deere dursagdasan osoldol ţasaldaluudiin gol jikeken şaltagaanuudiin negeneni bolbol namiin emkinyyd dotoroo namiin—emkidkeliin ba niitiin kədəlmərliigi oişooko tooko ygii, namiin yyryyd, aikomuudiin bolon zarim talaar Burmozkomiin kədəlməriigi şinedken zasaka jabadaliigi tonçi aalikanaar sulaar jabuulsan bolon yyryydiin kədəlməridə ba aikomuudiin zygees kətəlbərilkə keregte bodoto jabadal ugta ygii-iime baina. Namiin kədəlməirigi şinedken zasaka tukai Moziin komiteediin togtooliigi gyicedkekiin tələə kədəə ilgegdesen Burmozkomiin brigaadanuudiin tyyberilsen matiriaaluud bol enyynii dooroki baidal yzyylze baina gebel:

Yyryydiin emkidkelge ba caaşadai jabuulka zorilgonuudani

Namiin yyryyd bol kolkoosiin yyryyd ba orologço geşyydiin bələgyydiigi emkidkeke tukai TK-iin togtool tunkaglagdasan bolboç olonkidoo oron nutagiin şinzeer emkidkegdesen baina. Somonii ba kolkoosiin 165 yyryyd ba orologço geşyydiin bələgyyd bol 1500 deeşe kolkoosuud, əmçiin azaltan, somsoveeduud ba bişe olon niitiin emkinyydiigi namiin nələəndə kabaaduulza, udaridan kətəlberiləzə baina. Tus yyryydiin tiime emkidkeltei baikada kətəlbəridəə bodoto opiratiivno ba bygediini ilgabarilza kətəlbərilekəni ton berketei baina. Zişeelbel: Tynkenii aimagiin (cagaan-nuuriin kyyste), Kiaagţiin ba Koriiin aimaguuiin yyryyd bol tariaa kuriaalga, tariaa beledkel ba kabariin tarilgiin beledkeliin ali zerge jabaza baisan ba bişeçi asuudal tukai iledkel jərənkiideni sonosood zygeer ene tere kolkoosuud ba əmçiin azaltaniigi bygediini ilgabarilza kandadag ygii baiba.

Odoo yjede çukala ba bodoto asuudaluud bolko—kolkoosuudiigi emkidkeliin ba aza akuin talaar bekizyylke, olzo urgaciigi zəbəər kubaaka, socaliis mal azaliigi kəgzyyleke jabadalda tasalalcaka maliin oroonii ba təl abka kampaani tukai ba bişe bişe asuudaluud bolbol kolkoos bykende ali zerge jabaza baisaniigi ilangajaa çukala bolgon zəblən kelcesen ygii baiba, enyynii ecesee iimenyyd jabadal garsan baiba: Toltiin yyr (Tynken) bol ynekeeree doto şiidkeberi gargan ygii zəb kən mal azal tukai asuudal zəblən kelceze baikadani kazuudani zergelze suugaa **„Ulaan—Uliabar“** geze kolkoosto kamtalsan maliingaa ganca tologoi boltoroni deeremden kiudaza baiba. **„Ulaan Ogtiaabri“** geze kolkoosiigi kətəlbərilzə baigaa **„Arşaanii“** yyr bol sekritaartaigaa tyryylen tus kolkoos tariaa ygii, tarikiin arga ygii geze mederemzetei kandaza baigaad ţariaa talkaa deeremden kiudaka jabadaliigi zogsookiin tula jamarçi kemzee ababa ygii. Tus kolkoosiin aza akuigi erkilegçede tariaa talkanii orondo azalta ədəriigi toolozo kmgadan ygii avaansaar 700 pyyd aşuu tariaa gargaşalsan tukai biçesen cagaan caarsa yldesen baiba. (Ene bol ton bagakan artieelde baina şuu).

Ede ynen uçaruud bol kədəə nutagiin zarim yyryyd bolbol kolkoos ba əmçiin azaltaniigi kətəlbərilezə baigaad ynekeeree bodoto kətə'bəri ba tus ţustani ilgabarilza kandaka jabadaliigi medeke ygii baisaniigi ilerkei gereçelze baina azai.

Moziin komiteediin tobçoon bol kədəə nutagiin yyryydiin kədəlməri tukai cennelte əəkətiigəə kamta temdeglegseniini: **„Olonki yyryyd bol. əərlingəə azal keregiin kədəlməridə əəsədiingəə kolkoosiin kədəlməriigi salzaruulka, kelceete azalda orko, olzo urgaciigi zəbəər kubaaka, niudarganii bygediigi tegşedkeke yzel ba ezegyi kandakiigi tegşedkeke yzel ba ezegyi kandaka jabadaliigi usadkaka, maliin sərəgiin too tologoigi kyseeke, nirai maluudiigi əskəkə, oroonii kampaaniigi sainaar jabuulka, aduu malaa karka jabadaliigi saizaruulka, tavaariin feermiin kədəlmərliigi saizaruulka, tarilgiin ba urgaca kuriaalgiin çanariin tələə temeceke, ygiitei, kələsənçən, kolkoosiin, partizaan araduudiigi nam ba zasagiin jabuulza baigaa zorilgiigi toiruulan zagsaaka jabadaluudiigi bodoto kətəlbərəər kandaka tukai gol çukala sanalaa tabiaa ygii baina“.** (BK(b) Namiin Mozkomiin 1932-onii Maartiin 21-nii ədəriin togtooloos). Ene togtoolooroo Moziin komiteed bol namiin yyryydiin kədəlməriiigi yiledberiiin zarşamaar şinedken zasaka ba komuniistanariin baisan gazarta kolkoosiin yyryyd ba orologço geşyydiin bələg emkidkekiigi aimagiin komiteediigi ujalgalasan baina.

Tun çukala sanal kanduulagdaka udaaki asuudal bolbol—nam komsomooliin kyçiigi ba olon niitiin emkinyydiin idebkiteniigi zəbəər kədəlgəkə asuudal, bolno. Kolkoos, sovkoosiigi ba MTS-gi namiin kətəlbəriba nələəndə kabaaduulka tukai doodo şatiin namiin kədəlməriiin yndesen salaani bolbol yiledberiiin brigaadanuudiin dergede namiin bələg emkidkeke jabadal bolno.

Mənəə yjede Buriaad-Mongol ulasiin erke baidal dotoroo brigaadanuudiin dergede namiin bələg emkidkeke jabadal bol olonki yyryydte kiigdeze çadagdaka ygii baina, uçar juub gebel nege kolkoosto dunda zergeer 1 namiin geşyyn ba 2 orologço geşyyd kyrteke baina. Gebeçi odoo yjede nam komsomooliin kyçiigi zəbəər kubaaza kədəlgəkə jabadal bol „əərəə byteklin“ dolginii uraskalaar jabuulagdaka bolno geze sanaza ugta bolko ygii.

Namiin bələg emkidkeze ba namiin emkidkegçiigi tomilzo gyiced bolomoor tomo tomo sovkoos kolkoosuudiin dergede keden olon yyryyd baina şuu. Tyyberelen şalgaka jabadalda bol komuniisţanuud yiledberiiin oron teeşe bojuu kolkoos teeşe niuuraaraa kandaka josotoi gesen loozon ton kangalta ygii gyicedkegdeze baina geze ilerbe.

Namiin kədəlməriigi ali zergeer kubaasan tukai yliger zişee yzyylbel iime baina: Koriiin aimagiin, Açangiin somoniigi karagalzaza baigaa namiin orologço geşyydiin bələgiin (2-ni zinkeni geşyyn, 8-ni orologço) 10 geşyydees arai geze 2-ni azal yiledberi deere kədəlməriledəg baika zuura yldegçe 8 kyn bujuu 80% çeləətei ba sungagdasan kədəlməridə jabaza baina. (gurbani somsoveedte, kojoriini bagşa geke mete).

Basa nege yliger yzyylbel: Tynkenii aimagiin, Toltiin somonii namiin yyr bol kamta **24** orologço, ba **4** zinkeni geşyydtei bəgəəd, ene yyriin taban kolkoos ba əmçiin azaltaniigi kətəlbərilzə baisan aadla arai geze 6 kyniini bujuu byke yyriin 25% yiledberi deere kədəlzə baikaas gadna negeçi zinkeni geşyyn ygii baina.

Namiin kyçiigi tiigeze kubaaza kədəlzə baikadaa ede yyryydiin jabuulsan kədəlməriiin yreni jamar baikani ilerkei medegdeke baina bize. Toltiin somonii namiin yyriin kətəlbərilzə baigaa **„Ulaan Uliaabar“** geze kədəə azaliin arteel bol tomo maluudaa negendeni ortor deeremdeze kiudasan baika bolon „Aşangiin somonii orologço geşyydiin bələgiin kətəlbərilzə baigaa **„Temeceliin Çimeg“** geze artieel bol 1931 onii niuurta aduu malaa 471 tologoi korooson, olzo urgacaa kubaagaa edii bəgəəd nege zilde ken kedii çeneen juuma abasan ba kedii çeneen kədəlsənii too \ medee kuriaagdaa ygii baisan uçaraas kubaaza duusakiinç arga ygii, kelceete azalda oroo edii azaliin debteryyd əgtəə edii, ideke əməsəkə juumani ʻamin kyn deerei kubaagdaza əgtədəg“ D A K I-iin suragça Cedenii ilgesen temdegees).

Zarim yyryyd ba orologço geşyydiin bələgyyd somonii zəbləliin tyryylegçedees ekilen galçanuud kyrtel bykii komuniistanariigi deeçeni debzyylke geze oroldodog zorilgo bolbol doodo şatiin namiin yyryydte ton korotoi jabadal bolko bolon azal yiledberiiigi ceke kətəlbərilekə kədəlməriigi toodog keregceedeg ygii **yzel mən bolno. Ene koroto jabadal tai eris** temeceke keregtei. „Azal bolbol zəbləltə zasagiin erke baidal dotoroo ynen şudarguu kereg, aldar neriin kereg baatar gabijaagiin kereg bolon şilzeze baina“ geze nək. Staalinii kelesen enyyniigi komuniistanbykenii ojuun mederelde nebteryylen oilguulka keregtei. Ceke kolkoosiin kədəlməri deere komuniistanuudiin kədəlkə kədəlməri ba tus azal yiledberi deere tedenii oroiloko udkani bol ekin tyryyşiin namiin ujalga mən.

Namiin yyryydiin ba orologço geşyydiin bələgyydiin daiçalkii çadabarida nələələkə erke baidaliin negeniini bolbol namiin kətəlbərilegçediigi tyyberilen ilgaka ba tus tus kədəlməridəni bekizyylke ene bolno. Olonki aimaguud dotoroo namiin kədəlməriçədiigi tyyberileke ba bekizyylke jabadaluud əərəə byteke josoor jabana, subaza arilaka ba tyrge tyrgen selgeke jabadaltai temecedeg ygii uçaraas bələgiin emkidkegçees—yyriin daragada, yyrees—aikomdo, aikomoos—Mozkomdo g. m. deeşeni debzyylkiin orondo aikomuud bol Moziin komiteedees namiin yyriin daraganariigi eredeg baina.

Cagaan—nuuriin kyystede (Tynken) 6 sariin ţurşada namiin koleegtiiviin sekritaaruud 6 dakin selgesen baina. Enyynii syylde tus kyyste bolbol jamar uçaraas iime jike aza akuin ba ulas təriin udkatai osoldol tasaldaltai baisaniini byrin medegdene azai. Doodo şatiin kədəlməriçədiin kaadriigi ileryylen olko, toogiini kuriaaka, beledkeke ba kubaarilka jabadaluud ton çukala kereg mən bolko ba ene zorilgiigi bolşoviig josoor şiidkeke keregtei geze aikomuud bol saitar oilgoko josotoi.

Şiidkəberi: Yyryyd ba orologço geşyydiin bələgyyd bol kolkoosiigi emkidkeliin ba aza akuin talaar bekizyylke, mal azaliigi kəgzyylke tukai koosoor kəərəldəkəə zogsozo, josotoi azal keregiin bodoto kətəlbəridə erke bişe orko çukala bolno.

Enyynees caaşadaa, kolkoosiin yyryyd ba orologço geşyydiin bələgyydiigi zize bolgoko ba şine şiniigi emkidkeke, yyryydiin kətəlbərileke geşyydees namiin kədəlməride bekizyylke, nam—komsomooliin kyçiigi yiledberiiin oron deere zəbəər kubaaza tabika, namiin bələgyydiigi emkidkeke ba emkidkegçediigi olko, zəbkən kədəlməritei kədəəgiin komuniistanuudiin 75% dooşo bişiini ceke kolkoosiin yiledberiiin kədəlməridə elsyylke, namda elsyylke kədəlməriiigi çangadkaza ilangajaa prolitaariiin kubiigi—kolkoosço, MTS-iin kədəlməriçən, sovkoosiin kədəlməriçən, ba sain sain kolkoosçonii talaar oloşoruulan əskəkə, namiin geşyyd ba ilangajaa orologço geşyydiin dunda ulas təriin yzel surtaliigi deeşelyylke, komuniistanariin dunda daabariiini kubaarilka bolon tyyniigi ali zerge gyicedkeseniigi şalgan yzeke, nam ygii idebkiteniigi byridkeze baika ba cag yrgelzedee tedenii dunda kədəlməri jabuulka geke mete bolno. Ede bygede bolbol kədəə nutagiin namiin emkinyydiin yndesen zorilgo mən bolko bolon, ulas təriin ba aza akuin çanartai zorilgiigi bolşoviigçelen şiidkekiin tylkiyyr mən bolko bolno. Kədəəgiin namiin kədəlmərliigi şinedkekiin negen yndesen asuudal bolbol namiin kədəlmərilin tulaka pyynegte baiguulka ba bekizyylke bolno. (təgəsəədii)

Buu zebsegte gargaka byke gargaşanuudiigi kasaka tukai

Zeneeve, 17 (T). Buu zebsegiigi kuriaaka konfereenciiu biydzeediin (orolgo zaralga) komiisto zəbləltə ulasiin tələələgçənər bol ceregiin gargaşanuudiin jərənkii kemzeegi niuuca bailgadag zarçamiigi kuuçan kebeereni bailgaka gesen keden imperaliis ulasuudiin zabdalgiigi ileşeryylbe. Poolşiin tələələgçənər bo Fraanciin zaabariaar jabaza, tus ulasuudiin ceregiin kemzee bol ţedenii biydzeediin kemzeegiin zergeer baga jike kemzeetei baika josotoi gesen Itaaliaas oruulagdasan ton sonor duradkaliigi balarduulka şine duradkaliigi oruulba. Lynaçaarska bol ene duradkaliigi butaçokizoi.

Ceregiin beledkelde zoriuulagdasan niuuca zasanuudiigi biydzeedyydees gargaka gesen zəbləltə ulasiin tələələgçədəəs beledkeliin komiis deere tabigdasan duradkaliigi Germaani ba busa ulasuud saişaaba. Komiis bol tus duradkaliigi uridçalan şinzelen yzekiigi teeknigiin komiisto daalgaba.

Ceregiin aza yiledberide məngən sangiigi olgoko tukaida jarikadaa Lynaçaarskiin keleseni zəbkən ene keregte biydzeedeer oroko gargaşanuudaar yle baran basa əmçətən, baankanuud kampaaninuudaas ceregiin aza yiledberide oruulsan zəərinyydiigi byridkeke josotoi. Ulasaa kamgaalka jabadalda zoriuulza oruulsan niuuca ba busa ondoo gargaşanuudiigi kizagaarlakatai kamta ene zəərinyydç basa byridkegdeke josotoi. Medeecelgenyydiigi şinzelke teeknigiin komiisiin kədəlməriigi yrgelzelketei kamta konfereencede suulcaza baigaa byke ulasuudaas ceregiin aza yiledberide oruulsan əmçiin kapitaaluudiin tukai nemelte medeenyydiigi əkə erilte kilke zokistoi geze zəbləltə ulasiin tələələgçənər sanana.

Tus daradkal bol komiisiin udaridagçanariin dunda kylkiee gargaza tedener bol tus duradkaliigi kelceete abadaliigi udaaki suudal kyrtele koişoluulka geleebe. Zəbləltə ulasiin tələələgçənəriin duradkal bol Çneider, Krezo, Şkod, Vikkers, ba busadiin ceregiin aza yiledberiin aguu jike kolboonuudta kolbogdoko ceregiin zebsegyyd, gargaşalagdaka aguu jike gargaşanuudiin tukai asuudaliigi gargaza acarna.

Inykai gegçiigi korlobo

Tokioo, 20 (T) „Simbyn Rengo“ gegçiin medeecesenii josoor premjeer Inykai gegçiigi ceregiin kubcastai ere kyn buudaba. Inykai bol baruun cabirgai ba kamar kojortoo maşa ajuultaigaar şarkatasan baina. Inukai gegçe bol əərlingəə albanii gerte buduulba. Korologço barigdazai.

Boombo kajaba

Tokioo, 19 (T). Çijukai geze namiin komiteediin ger, kotiin policiin zakirgaan ba ulasiin tamagiigi kadagalka gazaruudta 15 nii ydeşe boombo kajagdaba geze „Simbyn Rengo“ medeecene. Korolol kiigdeke bygede ceregiin kubcastai baina. Negenees bişe boombonuudani kerekiize çadasan ygii. Odoo kyrtele negeçi kyn kinaltada abtaba ygii.

Sonini erkilegçe C. Dondobiin.

[illegible] №1265 Бурлит №494 тираж [illegible]